

ՅԱՃԱԽ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ **ՔՈՐՈՆԱ ԺԱՀՐԻ ՊԱՏՈՒԱՍՏԻՆ ՄԱՍԻՆ**

Քալիֆորնիա մեծ ջանքեր գործադրած է դանդաղեցնելու համար Քորոնա ժահրի տարածումը: Նահանգը մատչելի կը դարձնէ ապահով եւ ազդեցիկ պատուաստներ Քորոնա ժահրին դէմ: Այս պատուաստները նաեւ կը պաշտպանեն Քորոնա ժահրի տարբերակներէն «Տէլթա»-ին դէմ: Ստորեւ գտնուող հարցումները եւ պատասխանները պիտի թարմացուին ամէն անգամ, որ նոր տեղեկություններ յայտնուին:

Այս փաստաթուղթին մէջ գտնուող երեք բաժինները քեզի կ'օգնեն քու փնտռած տեղեկություններդ ստանալու: Սեղմէ՛ բաժինի մը յղումին վրայ, կամ ընթերցէ՛ ամբողջ փաստաթուղթը:

[Առաջին բաժին. Պատուաստի հայթայթում, ապահովութիւն եւ պատուաստներու գործելու ձեւ](#)

[Երկրորդ բաժին. Ո՞վ կրնայ պատուաստը ստանալ, եւ ինչպէ՞ս](#)

[Երրորդ բաժին. Արտօնութիւն, գաղտնիութիւն, եւ այլ իրաւական հարցումներ](#)

Առաջին բաժին. Պատուաստի հայթայթում, ապահովութիւն եւ Քորոնա ժահրի պատուաստներու գործելու ձեւ

Հ1. Քալիֆորնիոյ մէջ կա՞ն Քորոնա ժահրի պատուաստներ:

Պ1. Այո՛, Քալիֆորնիոյ մէջ այժմ կան երեք տարբեր պատուաստներ. Փֆայզըր-ՊիոՆՏեք, Մոտերնա եւ Ճանսըն (Ճանչցուած որպէս Ճոնսըն Էնտ Ճոնսըն):

Գիտնականները կ'աշխատին Քորոնա ժահրի այլ պատուաստներ ստեղծելու:

22. Պատուաստները ինչպե՞ս կը տրուին:

Պ2. Բոլոր պատուաստներն ալ կը սրսկուին մկանին մէջ: Ամէնէն տարածուած տեղը քու թելիդ վերի մասն է: Փֆայզըր-ՊիոՆԹեք եւ Մոտերնա պատուաստները երկու չափաբաժինով կը տրուին, իսկ Ճանսըն պատուաստը՝ մէկ չափաբաժինով: Երկու չափաբաժինով տրուող պատուաստներուն համար, պատուաստող անձը քեզի կ'օգնէ երկրորդ չափաբաժինին համար ժամադրութիւն առնելու:

23. Ո՞ր պատուաստը լաւագոյնն է: Ես կրնա՞մ ընտրել:

Պ3. Լաւագոյն պատուաստը, որ կրնաս ստանալ առաջին մատչելի պատուաստն է: Պատուաստները ուժեղ պաշտպանութիւն կը տրամադրեն ծանր հիւանդութեան, հիւանդանոց տեղափոխուելու եւ մահուան դէմ: Պէտք է առնես այն պատուաստը, որ մատչելի է: Պէտք է տեղեակ ըլլալ, որ պատուաստի երկրորդ չափաբաժինը առնելէ մօտաւորապէս երկու շաբաթ ետք է, որ ժահրին դէմ պաշտպանութիւնը կ'ամրապնդուի:

24. Քալիֆորնիոյ մէջ բոլորին համար բաւարար պատուաստներ կա՞ն:

Պ4. Այո՛: Աւելի քան 47 միլիոն պատուաստի չափաբաժիններ տրուած են Քալիֆորնիոյ մէջ մինչեւ հիմա, եւ տակաւին միլիոնաւոր պատուաստներ մատչելի են:

25. Քորոնա ժահրի պատուաստը ի՞նչ կ'ընէ: Ինչպե՞ս կը գործէ:

Պ5. Թէեւ պատուաստները 100 տոկոս ապահովութիւն չեն ընծայեր բոլորին համար, անոնք կը տրամադրեն ուժեղ պաշտպանութիւն ծանր հիւանդութեան, հիւանդանոց տեղափոխուելու եւ մահուան դէմ:

Պատուաստները կ'աշխատին դիմադրողականութեան համակարգիդ սորվեցնելու, թէ ինչպե՞ս ճանչնան եւ պայքարին Քորոնան պատճառող ժահրին դէմ: Սովորաբար, պատուաստումէն երկու շաբաթ ետք է, որ մարմինիդ մէջ դիմադրողականութիւն կը զարգանայ ժահրին դէմ:

Քորոնա ժահրի պատուաստ ստանալը ԵԻ որոշ քայլերու դիմելը, ինչպէս՝ դիմակ կրելը, ընկերային հեռաւորութիւն պահելը եւ ձեռքեր լուրջ լաւագոյն միջոցներն են ինքզինքդ եւ սիրած անձերդ պաշտպանելու:

26. Քորոնա ժահրի պատուաստները ապահո՞վ են:

Պ6. Այո՛, Քորոնա ժահրի պատուաստները ապահով եւ ազդեցիկ են:

Պատուաստները կեանքեր կը փրկեն եւ կ'օգնեն նուազեցնելու հիւանդանոց տեղափոխուելու կարիքը եւ մահուան պարագաները: Գիտնականներ, դաշնային կառավարութիւնը եւ արեւմտեան տարբեր նահանգներէ խումբ մը մասնագէտներ կը ստուգեն, որ իւրաքանչիւր պատուաստ ապահով է: Միլիոնաւոր մարդիկ Քալիֆորնիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ ապահով ձեւով ստացած են Քորոնա ժահրի պատուաստներ:

Երկրին մեջ, հիւանդանոց տեղափոխուողներուն աւելի քան 95 առ հարիւրը եւ մահացողներուն 99 առ հարիւրը պատուաստ չստացողներէն են: Մինչ Քալիֆորնիոյ բնակիչները կը տեղեկանան, թէ Քորոնա ժահրի պատուաստները որքա՛ն ապահով եւ արդիւնաւետ են, կը յուսանք, որ առաւելագոյն թիւով մարդիկ որոշեն պատուաստը ստանալ:

Հ7. Պատուաստը ազդեցի՞կ է:

Պ7. Այո՛, ընդհանրապէս, պատուաստները շատ ազդեցիկ են, ներառեալ Քորոնա ժահրի տարբերակներուն դէմ: Իւրաքանչիւր պատուաստ տարբեր է: Իւրաքանչիւր պատուաստի համար շատ կարեւոր է, որ հետեւիս բժիշկիդ յանձնարարականներուն, որպէսզի ատիկա գործէ ենթադրուածին պէս: Եթէ երկու չափաբաժին պէտք է առնես, պէտք է տեղեակ ըլլալ, որ երկրորդ չափաբաժինը ստանալէ ետք, պատուաստը մօտաւորապէս երկու շաբաթի կը կարօտի քեզ պաշտպանելու:

Կարեւոր է դիմակ կրելը, ընկերային հեռաւորութիւն պահելը եւ ձեռքերը յաճախակի լուարը՝ նոյնիսկ պատուաստ ստանալէ ետք: Մինչ դուն կրնաս չհիւանդանալ, բայց կրնաս Քորոնա ժահրը տարածել ուրիշներու:

Հ8. Պատուաստը կրնա՞յ ինձի Քորոնա ժահրով վարակել:

Պ8. Ո՛չ, պատուաստները քեզ Քորոնա ժահրով չեն վարակեր: Կարելի է լսել մարդոց մասին, որոնք Քորոնա ժահրով վարակուած են պատուաստը ստանալէ ետք: Պատճառը կրնայ ըլլալ այն է, որ ոչ մէկ պատուաստ 100 տոկոս ազդեցիկ է: Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ պատուաստը բաւարար ժամանակ չէ ունեցած ապահովութիւն տրամադրելու՝ ժահրով վարակուելէ առաջ, կամ ամբողջովին պաշտպանութիւն չի տրամադրեր Քորոնա ժահրի որոշ տարբերակի մը դէմ: Ընդհանուր առմամբ, պատուաստուած անձերը, որոնք Քորոնա ժահրով կը վարակուին, ծանրօրէն չեն հիւանդանար:

Հ9. Պատուաստը ապահո՞վ է, եթէ ես յղի եմ, կամ կը փորձեմ յղիանալ:

Պ9. Հիւանդութիւններու վերահսկման կեդրոնը (CDC) հրապարակած է [յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի, թէ](#) Միացեալ Նահանգներու մէջ գործածուող բոլոր երեք պատուաստները ապահով են յղի կիներուն, կամ անոնց, որոնք կը փորձեն յղիանալ: Յայտարարութեան մէջ ընդգրկուած են յղումներ՝ այս նիւթին շուրջ կատարուած գիտական ուսումնասիրութիւններուն եւ տուեալներուն մասին:

Հ10. Պատուաստը իմ «Տի.Էն.Էյ»-ս կը փոխէ՞:

Պ10. Ո՛չ, Քորոնա ժահրի պատուաստները «Տի.Էն.Էյ»-դ չեն փոխեր:

Հ11. Պատուաստները կրնա՞ն կողմնակի բարդություններ յառաջացել կամ զիս անհանգստացնել:

Պ11. Կրնաս ունենալ կողմնակի բարդություններ, որոնք բնական նշաններ են, եւ ցոյց կու տան, որ մարմինիդ դիմադրողականութիւնը կը զարգանայ: Այս կողմնակի բարդությունները կրնան ազդել քու առօրեայ աշխատանքներդ կատարելու կարողութեանդ վրայ, բայց անոնք կ'անհետանան քանի մը օրէն:

Ընդհանրացած կողմնակի բարդություններ են՝ ցաւ, կարմրութիւն կամ ուռեցք պատուաստը ստացած մասին վրայ, յոգնածութիւն, գլխացաւ, մկանային ցաւեր, դողեր, ջերմութիւն, կամ սիրտ խառնուք: Խօսէ՛ բժիշկիդ հետ՝ առնելու համար առանց դեղագիրի դեղահատներ, ինչպէս՝ ibuprofen, acetaminophen, aspirin, կամ antihistamine, եթէ պատուաստումէն ետք որեւէ ցաւ կամ անհանգստութիւն զգաս:

Եթէ մտահոգ ես անհանգիստ զգալու կամ գերզգայնութիւն ունենալու, դիմէ՛ բժիշկիդ՝ նախքան պատուաստ ստանալդ: Խօսէ՛ բժիշկիդ հետ, եթէ նախապէս պատուաստներու գերզգայնութիւն ունեցած ես, կամ եթէ որեւէ հարցում ունիս:

Հ12. Որքա՞ն ժամանակ կը տեւէ, որպէսզի պատուաստը քեզ պաշտպանէ:

Պ12. Փֆայզըր-ՊիոՆՏեք եւ Մոտերնա պատուաստները կը պահանջեն երկու չափաբաժիններ, որպէսզի կարենան քեզ պաշտպանել: Ճանսըն պատուաստը մէկ չափաբաժինի կը կարօտի: Պատուաստները մօտաւորապէս երկու շաբաթի կը կարօտին քեզ ամբողջովին պաշտպանելու՝ վերջին չափաբաժինը ստանալէ ետք: Շատ կարեւոր է դիմակ կրելը եւ ընկերային հեռաւորութեան օրէնքներուն հետեւիլը՝ նոյնիսկ պատուաստը ստանալէ ԵՏՔ:

Հ13. Ո՞ր կրնամ յաւելեալ տեղեկութիւններ գտնել Քորոնա ժահրի պատուաստներուն մասին:

Պ13. Ստոյգ աղբիւրներ պատուաստի մասին տեղեկութիւններ ստանալու՝

- Վաւերացուած պատուաստներէն իւրաքանչիւրը նկարագրուած է այստեղ. <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/index.html> Product Information | CDC
- <https://covid19.ca.gov/vaccines/>
- Կրնաս նաեւ հեռաձայնել Քորոնա ժահրի պետական թեժ գիծին՝ (833) 422-4255
- <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/index.html>

Հ14. Յաւելեալ «պուսթըր» չափաբաժինի պէ՛ տք ունիմ:

Պ14. «Պուսթըր» չափաբաժինը պատուաստի յաւելեալ չափաբաժին մըն է, որ կը տրուի երբ անձի մը դիմադրողական համակարգը տկարացած է ժամանակի ընթացքին: Միացեալ Նահանգներուն մէջ այժմ չկան հաստատուած յաւելեալ չափաբաժիններ, թէեւ Փֆայզըր-ՊիոՆԹեք եւ Մոտերնա ընկերութիւններու հաստատումի պահանջները դաշնային քննարկումի տակ կը գտնուին:

Սակայն, Դաշնային Հիւանդութիւններու վերահսկման կեդրոնը (CDC) այժմ կը յանձնարարէ միջին կամ ծանր դիմադրողական անբաւարարութիւն ունեցող մարդոց յաւելեալ չափաբաժին ստանալ՝ Փֆայզըր եւ Մոտերնա պատուաստներու երկրորդ չափաբաժինը ստանալէն 28 օր ԵՏԲ: Ճոնսըն Էնտ Ճոնսըն պատուաստին յաւելեալ չափաբաժինի հաստատում չկայ: «Միջին եւ ծանր դիմադրողական անբաւարարութիւն ունեցող մարդիկ»-ը անոնք են, որոնք.

- Կը ստանան քաղցկեղի բուժում՝ ուռեցքներու կամ արեան քաղցկեղի համար:
- Մարմնի անդամի փոխպատուաստում ստացած են եւ կը գործածեն դեղեր՝ դիմադրողական համակարգին վրայ ճնշելու:
- Վերջին 2 տարիներու ընթացքին ստացած են ցողունային բջիջներու փոխպատուաստում, կամ կ'առնեն դեղեր՝ դիմադրողական համակարգին վրայ ճնշելու:
- Ունին միջին կամ ծանր նախնական դիմադրողական համակարգի տկարութիւն (ինչպէս՝ DiGeorge syndrome, Wiskott-Aldrich syndrome):
- Ունին յառաջացած կամ չբուժուած ախտամերժողականութեան ժահր (HIV):
- Կ'ենթարկուին աշխուժ բուժումի corticosteroids-ի բարձր չափերով կամ կը գործածեն այլ դեղահատեր, որոնք կը ճնշեն իրենց դիմադրողական արձագանգին վրայ:

Մարդիկ պէտք է դիմեն իրենց առողջապահական խնամք մատուցողին, իրենց բժշկական պարագային մասին, եւ հարցնեն, եթէ պէ՛ տք է յաւելեալ չափաբաժին առնեն, թէ ոչ:

Հ15. Ի՞նչ են Քորոնա ժահրի «միահակ հակամարմիններ»-ու բուժումները, որոնց մասին լսեցի լուրերուն մէջ:

Պ15. Սննդեղէնի եւ դեղորայքի դաշնային վարչութիւնը (FDA) վաւերացուցած է միահակ հակամարմիններու բուժումներ անոնց, որոնք Քորոնա ժահրի թեթեւ ախտանշաններ ունին, բայց կը գտնուին բարձր վտանգի մէջ (իրենց տարիքին կամ առողջական վիճակին պատճառով) ծանրօրէն հիւանդանալու եւ հիւանդանոց տեղափոխուելու: Այս բուժումները կը գործեն՝ կցուելով Քորոնա ժահրի մասերուն, որպէսզի օգնեն դիմադրողականութեան համակարգիդ՝ Քորոնա ժահրը աւելի լաւ ճանչնալու եւ պայքարելու անոր դէմ:

Եթե Քորոնա ժահրով վարակուիս եւ բժիշկ(ներդ) հաստատե(են), որ դուն հաւանականութիւն ունիս ծանրօրէն հիւանդանալու, ապա այս բուժումին կրնաս ենթարկուիլ: Եթե բժիշկ հաստատե, որ այս բուժումին կարիքը ունիս, ապա ան տեղեկութիւններ կ'ունենայ այս բուժումին մասին, եւ կը տեղեկացնէ քեզի մօտ գտնուող բուժման կեդրոններուն մասին:

Հ16. Պատուաստներու, դիմակներու եւ դէմքը ծածկելու մասին տեղեկութիւնները անընդհատ փոփոխութեան կ'ենթարկուին: Ո՞ր կրնամ գտնել նորագոյն տեղեկութիւնները:

Պ16. Յաւելեալ տեղեկութիւններու աղբիւրներ.

- Պատուաստներու, դիմակներու, դէմքը ծածկելու եւ Քորոնա ժահրի քննութեան մասին նորագոյն տեղեկութիւնները կարելի է գտնել <https://covid19.ca.gov/> կայքէջին վրայ:
- Վարչաշրջանի հանրային առողջապահութեան վարչութիւնները կրնան նոյնպէս ունենալ տարբեր կանոններ, որոնց պէտք է հետեւիլ: Այստեղ կրնաս գտնել քու շրջանիդ հանրային առողջապահութեան գրասենեակի կայքէջը. <https://www.cdph.ca.gov/Pages/LocalHealthServicesAndOffices.aspx>.
- Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիլման դաշնային կեդրոնը նաեւ տեղեկութիւններ, խորհուրդներ եւ ցուցմունքներ կը տրամադրէ. <https://www.cdc.gov/>
- Դաշնային Ուտեստեղէնի եւ դեղորայքի վարչութիւնը կը կարգաւորէ պատուաստները եւ անոնց գործածութիւնը. <https://www.fda.gov/>

Հ17. Զուակս յատուկ կրթական ծառայութիւններ կը ստանայ մեր տեղական հանրային դպրոցին մէջ: Ո՞ր կրնամ տեղեկութիւններ գտնել, թէ դպրոցները ինչպէ՞ս պիտի գործեն գալիք տարեշրջանին:

Պ17. Հիւանդութիւններու վերահսկման դաշնային կեդրոնները (CDC) եւ Քալիֆորնիոյ Հանրային առողջապահութեան բաժանմունքը հրապարակած են ուղեցոյց մը՝ մանկապարտէզէն մինչեւ 12-րդ դասարաններու ապահով վերաբացումին վերաբերեալ: Այս ուղեցոյցին նպատակն է ապահովել բոլոր աշակերտներուն անվտանգ եւ լիարժէք ներկայութեամբ դասաւանդումը եւ կարելի եղածին չափ դասաւանդումի շատ ժամանակ տրամադրելով:

Այստեղ կրնաք գտնել Քալիֆորնիոյ Հանրային առողջապահութեան բաժանմունքի ուղեցոյցը.

<https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/K-12-Guidance-2021-22-School-Year.aspx>

Յաճախ ուղղուած հարցումները կարելի է գտնել այստեղ.

<https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/Schools-FAQ.aspx>

Հիւանդութիւններու վերահսկման դաշնային կեդրոններու ուղեցոյցը կարելի է գտնել այստեղ.

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/k-12-guidance.html>

Տեղական դպրոցական շրջանները նաեւ կրնան յաւելեալ ուղեցոյցներ տրամադրել եւ քեզի կ'օգնեն հասկնալու, թէ ինչպէ՛ս պիտի գործադրեն դաշնային եւ նահանգային պահանջները: Եթէ հարցումներ ունիս, կրնաս կապ հաստատել տեղական դպրոցական շրջանիդ հետ: Քալիֆորնիոյ դպրոցական շրջաններու ցանկ մը կարելի է գտնել այստեղ.

<https://www.cde.ca.gov/SchoolDirectory/Topic>

Երկրորդ բաժին. Ո՞վ կրնայ առնել պատուաստը եւ ուրկէ՞

Հ1. Ե՞րբ կրնամ պատուաստուիլ:

Պ1. 15 մայիս 2021-էն սկսեալ, Քալիֆորնիոյ մեջ 12 տարեկան եւ անկէ վեր եղող իւրաքանչիւր անձ իրաւասու դարձած է պատուաստուելու:

Շրջանային կեդրոնները կապ կը հաստատեն անոնց հետ, որոնք կրնան պատուաստուիլ, կամ անոնց ընտանիքներուն կամ առողջապահական որոշումներ առնելու համար օրինական լիազօրուած ներկայացուցիչին հետ, զանոնք օգնելու, որպէսզի պատուաստը ստանան: Եթէ օգնութեան կարիքը ունիս, կը խնդրուի կապ հաստատել քու շրջանային կեդրոնիդ կամ ծառայութեան համակարգողիդ հետ:

Հ2. Ո՞ւր կրնամ պատուաստուիլ:

Պ2. Զանազան ձեւեր կան պատուաստը ստանալու.

- Ժամադրութիւն մը ստանալու համար, արձանագրուէ՛ հետեւեալ կայքէջին վրայ՝ <https://myturn.ca.gov>, կամ հեռաձայնէ՛, հետեւեալ թիւին՝ (833) 422-4255:
- Գտի՛ր պատուաստումի կեդրոններ քու տեղական վարչական շրջանիդ առողջապահութեան [բաժանմունքին](#), կամ քու սովորական առողջապահութեան ծառայութիւն մատուցողիդ միջոցով:

Դաշնային կառավարութիւնը նաեւ ունի կայքէջ մը՝ <https://www.vaccines.gov/>, որ առիթ կու տայ գտնելու քեզի մօտիկ պատուաստումի կեդրոններ, ընդհանրապէս դեղարաններէ՝ Walgreens, CVS, RiteAid, Walmart, կամ Albertsons/Vons/Safeway խանութները, եւ կարգ մը բժշկական դարմանատուներ:

Երրորդ բաժին.

Արտօնություն, գաղտնիություն եւ այլ օրինական հարցումներ

Հ1. Պատուաստը ստանալու համար արտօնություն պահանջուած է:

Պ1. Այո՛, պատուաստը ստանալու համար քու արտօնությունը պահանջուած է: Եթէ անչափահաս ես, ապա այն անձը, որ լիազօրուած է քու բժշկական որոշումներդ առնելու, պէտք է ինք որոշէ:

Հ2. Ո՞վ կրնայ շրջանային կեդրոնէ մը ծառայություններ ստացող անձի մը համար արտօնություն տալ:

Պ2. Արտօնությունը կը տրուի այն անձին կողմէ, որ կրնայ բժշկական որոշումներ առնել: Ան կրնայ ըլլալ.

- Շրջանային կեդրոնի չափահաս յաճախորդ մը կրնայ ինք իր արտօնությունը տալ: Յաճախորդները կրնան օգնություն խնդրել ընտանիքի անդամէ մը կամ այլ անձէ մը, որուն կը վստահին:
- Անհրաժեշտութեան պարագային, յաճախորդ մը կրնայ [Զարգացման հաշմանդամութեան պետական խորհուրդէն](#) խնդրել, որ նշանակէ իրաւասու ներկայացուցիչ մը՝ օգնելու իրեն որոշումներ կայացնելու:
- Անչափահաս երեխաներու ծնողներ կամ օրինական հոգատարներ:
- Անձեր, որոնք ունին առողջապահութեան տեսական լիազօրագիր:
- Չափահասներու խնամակալներ, եթէ դատարանը անոնց իրաւասութիւն տուած է չափահասներու փոխարէն բժշկություն ստանալու որոշումներ կայացնելու:
- Որոշ պարագաներու, շրջանային կեդրոնի գործադիր տնօրէն մը կամ նշանակուած անձ մը՝ երբ անձը անկարող է որոշում տալու, եւ ուրիշ ոչ ոք կրնայ:

Հ3. Գաղտնիութիւնս պաշտպանուած է, եթէ Քորոնա ժահրի պատուաստը ստանամ:

Պ3. Այո՛: Քալիֆորնիոյ օրէնքը կը հաստատէ, թէ դուն պիտի չբացայայտուիս, բացի եթէ դուն արտօնես, որ անձնական տուեալներդ տարածուին:

Հ4. Պէ՞տք է պատուաստը ստանամ: Պարտադիր ր է:

Պ4. Ո՛չ, պայման չէ պատուաստը ստանալ:

Սակայն, մասնագէտներու կարծիքով, լաւ գաղափար մըն է պատուաստուիլը, որովհետեւ ուսումնասիրությունները ցոյց կու տան, թէ Քորոնա ժահրի պատուաստները ապահով են, եւ շատ ազդեցիկ են մարդոց փրկելու Քորոնա ժահրին եւ անոր տարբերակներուն պատճառած ծանր հետեւանքներէն:

Կը խնդրուի ստուգել նաեւ 8-րդ հարցումը:

Գործատերերը կրնան պահանջել, որ իրենց պաշտօնեաները պատուաստուին, եւ եթէ ասիկա ընեն, պէտք է նկատի առնեն որոշ բժշկական եւ կրօնական բացառութիւններ: Տե՛ս 12-րդ Պատասխանը այս բաժինին մէջ (Գ. Բաժին) գործատերերու մասին յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալու համար:

25. Քանի՞ տարեկան պէտք է ըլլալ պատուաստը ստանալու համար:

Պ5. Փֆայզըր-ՊիոՆԹեք պատուաստը հաստատուած է 12 տարեկան եւ անկէ վեր եղող անհատներու: Մոտերնա եւ Ճանսըն պատուաստները հաստատուած են 18 տարեկան եւ անկէ վեր եղող անհատներու: Քեզի պատուաստող անձը կը գիտնայ, թէ ո՛ր մէկը յարմարագոյնն է քեզի համար:

26. Չեմ ուզեր, որ զաւակս Քորոնա ժահրի պատուաստ ստանայ: Կարելի՞ է:

Պ6. Ներկայիս, միայն 12 տարեկանէն վեր եղող անձեր կրնան ստանալ Քորոնա ժահրի պատուաստը: Որպէս ծնողք կամ օրինական հոգատար, դո՛ւն կ'որոշես, թէ քու զաւակդ պիտի ստանայ պատուաստ կամ ո՛չ:

Խիստ կարեւոր է պաշտպանուիլ եւ ուրիշները պաշտպանել այլ միջոցներով, օրինակ՝ դիմակ կրելով, բազմութիւններէ հեռու մնալով, եւ յաճախակիօրէն ձեռքերդ լուալով:

Այցելէ՛ Հիւանդութիւններու վերահսկման կէդրոնի (CDC) կայքէջը այստե՛ղ, յաւելեալ ձեւերով կանխարգիլելու համար Քորոնա ժահրը.

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/prevention.html>

[Տե՛ս Բաժին 1-ի վերոնշեալ հարցումներն ու պատասխանները՝ Քորոնա ժահրի պատուաստներու մասին կարեւոր ապահովական տեղեկատուութիւններու համար:](#)

27. Ի՞նչ կը պատահի, եթէ չեմ ուզեր, որ չափահաս տղաս կամ աղջիկս Քորոնա ժահրի պատուաստ ստանայ:

Պ7. Ընդհանուր առմամբ, զարգացման հաշմանդամութիւն ունեցող չափահասները կրնան ընտրել, եթէ կ'ուզեն պատուաստ ստանալ կամ ո՛չ:

Եթէ յաճախորդ մը պահպանուած է, դատարանի պահպանուածութեան հրամանը կը տեղեկացնէ, թէ արդեօք պահպանողը ունի՞ իրաւական իրաւունքը բժշկական ծառայութիւններու որոշումներ կայացնելու, որոնցմէ է օրինակ պատուաստ ստանալը: [Տե՛ս Բաժին 1-ի վերոնշեալ հարցումներն ու պատասխանները՝ Քորոնա ժահրի պատուաստներու մասին կարեւոր ապահովական տեղեկատուութիւններու համար:](#)

28. Ի՞նչ կը պատահի, եթե չեմ ուզեր Քորոնա ժահրի պատուաստ ստանալ՝ հաշմանդամութեանս եւ/կամ բժշկական պարագաներուս պատճառով:

Պ8. Որեւէ տարիքի չափահասներ, որոնք ունին որոշակի հաշմանդամութիւն եւ/կամ բժշկական պարագաներ, աւելի բարձր հաւանականութիւն ունին ծանրօրէն հիւանդանալու կամ մահանալու Քորոնա ժահրէն: Հետեւաբար, պատուաստ ստանալու կամ չստանալու խնդրով պէտք է տեղեկացուած որոշում մը առնես:

Եթե ունիս բժշկական պարագայ մը կամ այլ պատուաստներու հանդէպ գերզգայնութեան նախկին դէպքեր, անհրաժեշտ է խօսիլ քու առողջապահական խնամք տրամադրողիդ հետ՝ քու պատուաստի տարբերակներուդ մասին: Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիլման կէդրոնը (CDC) հիմնական բժշկական պարագայ ունեցող անհատներուն [կը թելադրէ](#), որ անոնք կրնան պատուաստ ստանալ, տրուած ըլլալով, թէ անոնք Քորոնա ժահրի պատուաստի մը եւ կամ անոր բաղադրիչներէն մէկուն հանդէպ [անմիջական կամ խիստ զերզգայնութիւն](#) չեն ունեցած:

29. Կրնա՞ն ինձի ծառայութիւններ մատուցող(ներ)ը ինձմէ պահանջել, որ Քորոնա ժահրի պատուաստ ստանամ, կամ 30 օրուան պայմանաժամ տան՝ եթէ չստանամ զայն:

Պ9. Անհատներ պէտք է իրենց արտօնութիւնը տան՝ պատուաստը ստանալու համար: [Օրէնքը](#) ծառայութիւն մատուցողներէն կը պահանջէ, որ յարգեն յաճախորդի ընտրութիւնները: [Կանոնները](#) իրաւունք կու տան յաճախորդներուն՝ ընդունելու կամ մերժելու բժշկական խնամք եւ առողջապահական ծառայութիւններ, օրինակ՝ պատուաստները, բացի որոշ պարագաներէ: Ծառայութիւն մատուցողները կրնան մասնակիցներէն պահանջել, որ հետեւին ապահովական ցուցմունքներու, ներառեալ՝ դիմակ կրելը, ձեռքերը լուարը եւ 6-ոտք հեռաւորութիւն պահելը:

Կան սակաւաթիւ պատճառներ, թէ ինչո՞ւ բնակարանային մատուցող մը կրնայ 30-օրուան պայմանաժամ մը տալ, եւ ներկայացնել յատուկ [կանոնաւորման ընթացքներ](#), որոնց պէտք է հետեւին մատուցողները: Ծառայութիւն մատուցողները չեն կրնար քեզմէ պահանջել, որ ստանաս Քորոնա ժահրի պատուաստը:

Եթե կը կարծես, թէ իրաւունքներդ կը հերքուին, գոյութիւն ունի [կանոնաւորման ընթացք](#) մը, որուն կրնաս հետեւիլ: [Յաճախորդներու իրաւունքներու պաշտպանութեան գրասենեակը](#) (OCRA-ն) կրնայ օգնել: Կրնաս գործածել ստորեւ նշուած թիւերը՝ կապուելու համար գրասենեակին հետ:

- Հիւսիսային Քալիֆորնիա 1-800-390-7032 (հեռատիպ՝ 877-669-6023)
- Հարաւային Քալիֆորնիա 1-866-833-6712 (հեռատիպ՝ 877-669-6023)

- Կամ կրնաս ուղղակի կապ հաստատել քու շրջանային կեդրոնիդ պաշտպանին հետ՝ [Յաճախորդներու իրաւունքներու պաշտպանութեան գրասենեակի \(OCRA-ի\) աշխատակազմի յղումներու էջին](#) մէջ նշուած թիւով:

Հ10. Բնակարանային մատուցողները կրնա՞ն պատասխանատուութեան ենթարկուիլ պատուաստը ստանալու խնդրով իրենց ծառայած անհատներուն օգնելուն համար:

Պ10. Պատուաստը ստանալու համար արտօնութիւնը անհրաժեշտ է: Եթէ յաճախորդ մը կամ անոր օրինական հոգատարը արտօնութիւն տայ, Քորոնա ժահրի պատուաստը ստանալու համար այդ անհատին օգնութիւնը որեւէ պատասխանատուութեան չ'ենթարկեր, եւ կրնայ օգնել՝ պաշտպանելու տան միւս բնակիչներուն առողջութիւնը:

Հ11. Ի՞նչ կը պատահի, եթէ սենեկակիցս կամ տանս այլ անդամներ վրաս ճնշում բանեցնեն, որովհետեւ Քորոնա ժահրի պատուաստը չեմ ստացած, կամ չեմ ուզեր ստանալ:

Պ11. Դուն իրաւունքը ունիս որոշելու, եթէ կ'ուզես պատուաստը ստանալ: Սենեկակից մը կամ տան այլ անդամ մը կրնայ քու վրայ ճնշում բանեցնել՝ պատուաստ ստանալու համար, բայց ընտրութիւնը քուկդ է: Քու սենեկակիցդ ալ իրաւունք ունի ընտրելու, եթէ կ'ուզէ պատուաստը ստանալ, թէ ո՛չ:

Հ12. Գործատէրս կրնա՞յ ինձմէ պահանջել, որ պատուաստուիմ:

Պ12. Այո՛: Քու գործատէրդ կրնայ պատուաստում պահանջել, եւ կարգ մը գործատէրեր պետք է պահանջեն զայն: Սակայն, քու գործատէրդ պետք է նկատի առնէ բժշկական բացառութիւնները (ինչպէս պատուաստի բաղադրութեան հանդէպ գերզգայնութիւն) եւ անկեղծօրէն ունեցած կրօնական համոզումները: Քու գործատէրդ կրնայ Քորոնա ժահրի քննութիւն պահանջել: Կրնաս յաւելեալ տեղեկութիւն գտնել հետեւեալ կայքէջներուն մէջ.

<https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/Guidance.aspx>

<https://www.eeoc.gov/newsroom/eeoc-issues-updated-covid-19-technical-assistance>

Հ13. Կրնա՞յ գործատերս ինձմէ փաստ պահանջել, թէ ստացած եմ Քորոնա ժահրի պատուաստ մը:

Պ13. Դաշնային հաւասար աշխատանքային եւ հնարաւորութիւններու յանձնաժողովի (EEOC) [նւղեցոյցին](#) համաձայն, քու գործատերդ կրնայ քեզմէ խնդրել, որ տեղեկութիւններ փոխանցես պատուաստուած ըլլալուդ կարգավիճակին մասին, օրինակ՝ պատուաստումի քարտ մը տրամադրելով: Պատուաստումի քարտը քու առողջութեանդ կամ բժշկական պարագային/պարագաներուն մասին որեւէ տեղեկութիւն չի բովանդակեր: Քու գործատերդ արտօնութիւն չունի քեզմէ որեւէ տեղեկութիւն խնդրելու՝ քու առողջութեանդ կամ բժշկական պարագայիդ/պարագաներուդ մասին:

Պատուաստումի ապացոյցի մասին մանրամասն տեղեկութիւններ կարելի է գտնել այստեղ. <https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/Vaccine-Record-Guidelines-Standards.aspx>

